

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 22.

V Ljubljani, v soboto 1. junija 1901.

Letnik VI.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in ožnanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Ožnanila** se računajo po navadni ceni.

Štajarska duhovščina in ljudstvo.

Zadnji „Rodoljub“, ta postranski organček dr. Tavčarja, je posvečen štajarski duhovščini. Nedavno je bila štajarska duhovščina v očeh kranjskih liberalcev še „vse časti vredna“, danes jo obdelujejo na isti način, kakor kranjsko duhovščino in ji podtikajo razna tolovajstva. Odkod ta sprememba? Bila je štajarska duhovščina do zadnjega časa res miroljubna in prizanesljiva do skrajne meje. Kadar je slišala praviti o „kranjskem prepiru“, se je zapirala za tretja vrata in si še mašila ušesa, da bi kaj ne slišala. Z velikim samozatajevanjem je bila gluha celo za opomine, da liberalci niso mirni bratje, ampak da na tihem rujejo in izpodkopavajo tla stari veljavni stranki, ki spoštuje Slomšekova načela. Takó so liberalci nekaj let na tihem organizovali svoje podrepnike, pri čašah rujnega vinca se je pa vzajemno obsojal — kranjski prepir. Štajarska duhovščina je bila hvaljena v liberalnih listih in Kranjski stavljena v izglede.

Uspehi, katere je vsaj za trenotek dosegel vlom kranjskega liberalizma na Goriško, so vzbudili dr. Tavčarju skomine po lavorikah na Štajarskem. Sporočilo se je v Ljubljano, da so rovi izkopani in da treba zažgati. Kmalu po onem osodepolnem pohodu svetnika dr. Mraulagga je pričelo grometi po liberalnih listih, no vomeški prismojenec je začel pisati članke in jurist Zabukovšek je pričel svoje liberalne misijone in hujskati in „organizovati“ kmetstvo zoper duhovščino. Razume se, da je tudi miroljubnosti duhovščine moralo biti konec. Vsaj toliko se je ganila, da je povedala ljudstvu, da ga Zabukovšek hoče speljati v liberalni tabor, kjer so komandanti najhujši nasprotniki vere. Pa tudi to je bilo kranjskim liberalcem preveč

in zato je prišla pri njih ob milost vsa štajarska duhovščina. Mladič Zabukovšek pač sme shode sklicevati in govoriti ljudstvu, kar hoče, duhovnik se pa ne sme javno pokazati in ne sme ust odpreti — takó so ukazali general v Ljubljani. Dr. Tavčar je res že mislil, da mu bode nekega lepega dne Zabukovšek izročil prevlado nad štajarskimi Slovenci. A se je prevaril. Izvedel je, da je bil njegov podgeneral občutno tepen. Pognali so ga kmetje sami, ko je delal med njimi zgago. Fant se bo najbrže naveličal hoditi na korajžo. Zato je pa dr. Tavčar silno slabe volje. V „Rodoljubu“ je objavil članek, v katerem zmerja duhovščino, da hoče zasejati razpor med kmeti, in da živi le še od neumnosti ljudstva, za ljudstvo pa pravi članek, da je že izgubilo pamet in da besni. Seve kadar kje od liberalcev najeta in upijanena tolpa zapodi kakšnega duhovna, takrat je to „ljudstvo“ po mnenju liberalnih listov prišlo do zrelosti in razuma. Vender dovolj o tem.

Vprašanje je sedaj le, komu naj štajarsko ljudstvo verjame: ali juristu Zabukovšku, za katerim stoji Tavčar, ali svoji duhovščini. Tavčar hoče, da naj se ljudstvo organizuje na liberalni podlagi, duhovščina hoče, da naj ohrani krščansko podlago. Kdo ima prav? Kdo je že za ljudstvo več storil?

Kranjsko ljudstvo je že pokazalo, da ne mara za liberalne hujskače, in ne dvomimo, da jim bode tudi ljudstvo na Štajarskem odločno obrnilo hrbet. Zabukovšek sam ne zna toliko, da bi dokončal študije, kdo bi mu verjel, da bo liberalni evangelij rešil druge.

Izvirni dopisi.

Iz Kranja. (Odmevi). Vihar, ki so ga pouzročile zadnje občinske volitve, je polagoma potihnil, ostala pa so nasprotstva, ki čakajo prve prilike, da se pojavijo s podvojeno silo. Ta

prilika ne bo dolgo izostala, ker se bodo volitve še enkrat vršile. Zaradi nepravilnega postopanja županstva se je moral vložiti protest. Naš župan ima zadnja tri leta prav težko življenje. Njegova desna roka, prvi njegov svetovalec — pravi orakelj njegov — mu je že pred tremi leti, z namenom, da ga dobi popolnoma v svojo oblast in ga pritvezi k liberalni stranki, spustil neko muho v ušesa, namreč: da je nekdo pri naši stranki, ki hrepeni po njegovem županskem stolčku! Kdo bi se tega bolj prestrašil nego naš župan? Celó mesto se je temu dovtipu muhastega svetovalca do ušes smejal, samo župan mu je veroval.

Razpostavil je takoj župan svojo osebo tja, kjer mu najmanj pristaja, ter drage volje pustil, da se je z njegovo osebo agitiralo po mestu. Dobre duše, ki so mislile, da rešujejo Šavniku županski stolček, rešile so le liberalni stranki njen ugled pred svetom. Tako svet res „občuduje“ in „trepeče“ pred stranko, ki se skriva za široka pleča našega župana, dobro vedoč, da velika večina meščanov ne odobrava njih načel, niti njih delovanja. Nekoliko zaupanja si s svojo gostobesednostjo še prigovore pri starih, lahkovernih ženicah.

Glede sestavljanja volilnega imenika se ne perite, ker ne bode nikogar prepričali, da je bilo vaše ravnanje pravilno. Radi priznamo, da je računanje davka županova stvar, vendar pa ni pravilno, če se celi tisoči potiskajo, kamor ne spadajo. To zamorejo le bonkontentni storiti, ki imajo toliko okroglega, da jim kar iz rok leti, posebno za časa volitev. Radi bi vedeli, zakaj se ni vpisal Karol Pleiweiss med volilce drugega razreda takoj v začetku — a se je to storilo še le po reklamaciji, kar pa je zoper postavlo, ker ta določa, da po reklamaciji županstvo ni opravičeno imenika prenavajati. Nadalje je bil v prvotnem imeniku zapisan J. Č. dediči, — v

Spovednik.

Mala družba se je bila zbrala: meščan John, o. Frančišek in moja malenkost. O. Frančišek, siv starček, nama je na najino prošnjo pripovedoval oni večer to-le povest iz svojega življenja:

„Ni mi treba Vama še-le praviti, da je bila naša rodbina prav tako revna, kakor je bila plemenita. Ti svojstvi je imela skupni z vsemi onimi, ki so bile ostale zveste svoji veri. Oče moj, podpolkovnik, je umrl v francoski službi. Mati je dobivala malo pokojnino in s to naju je vzgojevala, starejšega brata in mene. Oni seveda imel je biti vojak, mene mlajšega pa so poslali v St. Omer. L. 1790 bil sem posvečen mašnikom in takoj sem prišel v veliko župnijo v Dublinu. Bil sem ves goreč za sveto stvar; dejali so, da sem dober govornik, moje spovednico so uže precej obiskovali; vse je kazalo, da v kratkem dosežem prva cerkvena dostojanstva.

Leto pozneje pride moj brat, kapitan v Dublin, da preživi z nami polleten dopust. Dopust poteče. Mej tem godile so se na Francoskem razne prekucije, stvari so se posebno za ptuje častnike neugodno obrnile. Prestrašena mati ni pustila svojega prvorojenca nazaj, ampak ga silila, naj izstopi iz službe. Izstopil je res, a to nas je spravilo vse v pogubo.

Brat je bil dotlej vaju dela, sedaj pa ni mogel prestati skušnjav, katere rodi življenje brez dela. Sam na sebi ne hudoben, storil je vse, kar je le mogel, da je prišel na slab glas. Obiskaval je igralnice in krčme, igral od večera do jutra, delal dolgove, se prepiral in prišel do do tega, da so se ga bali mnogi, a ga le malo-kdo ljubil.

Upali smo, da ga privedemo zopet na pravo pot, ako ga oženimo. Bil je zadovoljen in obljubil nam je, da stori vse, kar le hočemo. Izbrali smo si hčer trgovčevu, ki ni bila samo lepa, ampak tudi premožna, dobro vzgojena in prav izbornega srca.

Vse je šlo prav dobro in ženitovanje je bilo videti blizu. Brat za svojo nevesto ni bil tako vnet, da bi bil radi nje opuščal krčme, a vendar jo je toliko ljubil, da je bil ljubosumen. Mlad mož iz mesta jo je bil prej snubil pri njenem očetu in skoro gotovo bi jo bil dobil, da ni bilo mojega brata. To tekmovalstvo je bilo med njima nekako mrženje, katero je bilo znano vsakomur; uže večkrat sta iskala prepira med sabo; dvoboj je bil videti neizogiben. Nekega večera sta se še bolj žaljivo kot navadno sprijela, potem pa kmalu drug za drugim zapustila igralnico. Dve uri pozneje našli so v nekem predmestju truplo tekmeča mojega brata; pre-

bodena so mu bila prsa, meč njegov pa je bil v nožnici, kar je jasno pričalo, da ni bilo dvoboja. Nasprotno pa se zopet ni moglo misliti na roparski umor, dasi sta bila suknja in telovnik nekoliko v neredu, ker je mrtvec pri sebi imel še dve uri in mošnjo z denarji. Kaj drugega se je torej moglo misliti, kot da je bil mrtvec umorjen iz maščevanja in ker se ni vedelo o nobenem drugem njegovem sovražniku, prijeli so kmalu mojega brata. Po čudnem, neumljivem slučaju bil je njegov meč, ko so mu ga vzeli proti osti odlomljen. Tega slučaju ni mogel razjasniti in trdil je, da o tem ne ve prav nič. Po sodnijskem ogledu mrtveca obtožili so mojega brata umora, sodišče spoznalo je obtožbo dovolj podkrepljeno in ga ni hotelo izpustiti, dasi smo ponujali varščino. Poslalo ga je v ječo, naj tam pričakuje prihodnjega zasedanja porotnikov, katero se je imelo otvoriti še-le čez dva meseca.

Tako je vse pričalo zoper brata, da bi ga bil obsodil celo jaz, če bi bil njegov sodnik. Samo mati ga ni hotela spoznati krivim; izid tožbe je začetkoma ni posebno vznemirjal, dasi je bila hudo potrta. Ne morem Vama povedati, koliko sem pretrpel, ko sem jo videl v tako goljufivem upanju, katero bi bil rad delil z njo, a štel sem si v dolžnost jej to upanje razdreti, da bi jo tako pripravil na konec, ki se mi je zdel prav tako pravičen kot neizogibljiv.

drugi listi pa so dediči izginili in je ostal le davno že pokojni J. Č. — Za med pripravami za volitev umrlo M. U. pa so lahko volile njene hčere, ki niso bile nikdar v imeniku. Take konfuzije se ne vrše v nobeni drugi občini in je to najboljši dokaz, kako je liberalcem predlo za zmago. Toraj je čisto opravičeno, da se je zoper tako volitev vložil priziv in čeravno ne od tako velevažne strani, kakor je in. pr. g. Pirc, vendar ga bode vlada upoštevala, ker tam ni tako, kakor na našem rotovžu! Pred postavo smo vsi enaki! Hvaležni ste nam lahko, da nismo v priziv postavili vseh tistih čednih sredstev, ker bi bil potem konec te igre pred sodiščem, kar je pa že tisti dobro vedel, ki je z povzdignjenima rokama prosil, naj se to ne izkorišča. Naša navada tudi ni, iskati svojo čast pred sodiščem, če pa bomo k temu primorani, storili vam bomo to ljubav. Zato nam pa vi storite to uslugo, da nam imenujete tiste elemente, „ki so naravnost goljufali volilno komisijo“, ker smo sami radovedni, poznati tako premetenega volilca. Pač škoda, da zanj ne bomo zvedeli, kakor ne za onih 15 virilistov, ki jih ni! Mi poznamo v Kranju 8 virilistov, a ti so vsi prijavi svoje glasove. Ostalih sedem, ki se iz same skromnosti niso priglasili, nam objavi „Gorenjec“. Od prvomenovanih 8 virilistov jih pet plačuje čez 400 kron dohodninskega davka, toraj se jih ne more zapoditi z rotovža, za ostale tri se kliče deželni zbor na pomoč. Gotovo morajo važni biti, da se za nje izplača prenarediti postavo. Gospod psevdžupan naj se le ne prenagli z načrtom, ker se mu sanje, da bi on stavlil kak predlog v deželnem zboru, ne bodo nikdar uresničile.

Iz Zagorja ob Savi. (Javni red in varnost). Pred nekaj tedni se je poročalo pod naslovom: „Uboji v Zagorji ob Savi“ svetu kar cela vrsta pretefov in ubojev, ki so se v naši občini zgodili. To seveda ni častno za nas poštene Zagorce in nismo veseli tacih novic. Toda ta žalostna in sramotna dejstva se ne dajo tajiti, ker se prav pogosto ponavljajo.

Kje pa so iskati vzroki? Napačno sodi Zagorce, kdor meni, da je večina prebivalstva podivjana in pokvarjena. Ne! Velika večina je poštena in verna. O tem priča ob nedeljah velika, pa vendar natlačeno polna lepa farna cerkev, o tem pričajo spovednice, posebno o velikonočnem času. Toda na delo prihajajo k nam ljudje od vseh krajev in vseh vrst. Samo ob sebi je umevno, da se posebno med fanti ne nahajajo vedno najboljši. Navadno vedno vlada „suša“ in ko pride „denarna nedelja“, tedaj si ga privoščijo ene kravje usta preveč, ker je v fari samo 40 gostiln, in potem „zavre kri.“ Socijalna demokracija ima velik upliv na delavce. In če bi njihovo „izobraževalno društvo“ res delalo za izobrazbo, bi v tem oziru lahko

mного storilo. Toda česar eden sam nima, ne more drugemu dati. Moramo žal priznati, da je v tej organizaciji mnogo sicer popolnoma poštenih delavcev. Označene krivde je torej iskati drugod, namreč tam, kjer bi se bilo za delavce lahko kaj storilo, ako bi se bilo pravočasno pričelo; pa ni bilo ne razuma in še manj — srca.

Toda vsak pameten človek pa more priznati, da so ravno najbolj zagrizeni mokračji najbolj neumni in najbolj surovi. In dokler Čobal takih elementov ne bo začel izključevati iz svoje organizacije, je nima pravice imenovati izobraževalne. Toda ravno zato, ker je pri nas mnogo različnega ljudstva skupaj, bi se morali javni organi malo bolj brigati za red in javno varnost, kot v zadnji gorjanski občini.

Naše občine imajo same vzdrževati red, in žandarmerija niti nima pravice, se v to vmešavati. Toda kako skrbi za red in varnost naše županstvo? Povsod po večjih občinah, posebno po delavskih, ima občina svojega policaja, kot ukaze izvršujočega organa. Pri nas je škoda denarja zato. In tako ti lahko pijanci kriče po občini, ograje podirajo, poštene ljudi napadajo in za kratek čas „puščajo prevročo kri.“ Pripetilo se je pogosto, da so bili napadani, in težko ali celo za smrt poškodovani pošteni in nedolžni ljudje, ki so šli zvečer proti domu. In kar je najžalostnejše, se hudodelcem niti na sled ni prišlo. Temu in pa predrznosti hudobnežev pa se tudi ni prav nič čuditi; kajti dasi „Zagorje ni več kmečka vas“ (Sl. N.) vlada vendar po njegovih cestah egipčanska tema, ako ni ravno mila luna tako ljubeznjiva, da bi razlila svoje svetle žarke čez naše hiše in ceste. Od Zagorja do Toplic ne najdeš ne ene občinske svetilnice, dasi pri nas delavci povsod tudi po noči na delo in z dela hodijo. „Naj jo vsak sam na svojo hišo napravi, jaz jo imam tudi,“ so se odrezali oče župan. Toda zakaj jo imate? Zato baje da ljudje ložje zaidejo v štacuno in delavci na en frakl.

Veliko pohujšanja med šolsko mladino in težav ljudem napravljajo gotovi postopači, ki brez dela postopajo okrog. Kakor banditje so napadali med potom šolarje jim kradli kruh, jih pretepali in jih pohujševali, dokler se ni potom sodišča temu konec naredil. In vendar ali ne spada tudi to v prvi vrsti v področje županstva? Naše prodajalnice smejo biti odprte med službo božjo, krčme okoli cerkve so takrat najbolj polne, zvečer smejo razgrajati rogoviliti po krčmah dokler jih gostilničarji sami ne posade ne hladno; zunaj pa smejo celo noč poštene prebivalce motiti v spanji ali mirne ljudi napadati. Prava kuga in pohujšanje so divji zakoni, katerih je polno v fari. Župnijska oblast se za to ne meni nič. Da

v nekaterih slučajih je celo zabranila zakonsko zvezo takim ljudem iz ničevnih vzrokov! Prav tako malo se meni za to županska oblast: Res lepe razmere! Potem se pač ni čuditi, da ni še slabeje v naši dolini!

Seveda če oče župan Mihelčič le „gruntajo“, kako bi uničili „Laha“, kako bi se zopet prikupili delavcem in „birtom“, kako bi se „znosili“ nad tistim, ki ni hotel k vsemu prikimati, ampak je nevstrašeno grajal napake, ki je prvi potegnul krinko z obraza, da so se konečno tudi ljudem odprle oči, da ni vse zlato, kar se sveti, da ni samo med sladke, ampak tudi strup, potem nimajo časa za občni blagor. In kakor se je ljudstvo razveselilo, ko je zašumelo, da so odstopili, tako je postalo nevoljno, ko je imelo zopet priliko opazovati novo potezo v lepem značaju ob priliki zopetne izvolitve. Pač res: Trpe in bolni so vsi udje, če so bolne — glave. Ubogo Zagorje!

Politiški pregled.

Cesar odide v Prago 12. junija. Ustavi se v Tržbonu, Veselem, Taboru in Benešovu.

V Prago pride jeden avstrijskih nadvojvod na stalno bivanje. „Draždanske vesti“ prinašajo iz Dunaja dopis, v katerem se naznanja, da mislijo dunajski krogi resno na to, da bi se eden nadvojvod s svojo soprogo stalno naselil na Hradčinu, v kraljevem dvorcu, v Pragi. Ta Körberjeva obljuba, da je bila pravi vzrok, da so češki poslanci prenehali z obstrukcijo. Čehi, da so to najtežje prenašali, da je bil kraljevi grad Hradčin v Pragi, kateri po svoji velikosti in krasoti presega celo dunajski cesarski grad, zapuščen in prazen. Tudi iz gmotnih ozirov, da v Pragi željno pričakujejo naj bi se na Hradčinu nastanil eden nadvojvoda s svojim dvorom.

Samouprava južne Tirolske. Sedaj se vrše med vlado in zastopniki nemških in laških deželnih poslancev tirolskih neobvezna posvetovanja glede na vprašanje o samoupravi južne Tirolske. O najvažnejših točkah šolskega zakona se je med Lahi in Nemci že doseglo sporazumljenje in vladni zastopnik je v bistvu pritrdil. Kaj pa se na Spodnjem Štajerskem zgodi za samoupravo? Nič, poklicani možje držijo križem svoje roke.

Shod katoliškega učiteljstva na Dunaju se je sijajno vršil. Izmed slovanskih učiteljskih društev sta bila zastopana „Slomšekova zveza“ in „Katol. društvo čeških učiteljev za Moravo“. Ko je eden govornik omenjal prevzete pokroviteljstva nad katoliškim društvom po nadvojvodu Franu Ferdinandu, je vse poslušalstvo prekinilo govornika z dolgotrajnim in vihnim ploskanjem. Govornik je na to dejal: To vaše veliko navdušenje priča, da je nadvojvoda s

Brata sem vsak dan obiskoval v ječi. Vedel sem se na vse mogoče načine, da bi mu izvalil izpoved zločina, kajti upal sem, da se mi potem morda posreči, najti kako sredstvo, katero bi mu rešilo vsaj življenje. Nemogoče! Začetkoma razburjevala so ga obrekovanja, tako je imenoval moj sum in obtožbo, pozneje pa je spoznal, dasi je še vedno zatrjeval svojo nedolžnost, koliko verjetnosti ima obtožba zase, obžaloval je svoj slab glas, ki je tako silno in tako grozno pričal proti njemu.

Kolikor bližja je bila sodba, tem krotkejša in odločnejša se je kazal; govorjenje njegovo bilo je resno in dostojno. Mnogo bolj se je bavil s sv. pismom, kakor s svojim zagovorom. „Mnoge napake sem imel in velike so bile“, dejal je večkrat, „a Bog gotovo ne bo na onem svetu še zahteval računa od njih, ker dopušča, da grem s tega sveta omadeževan z zločinom, katerega nisem kriv.“ Včasih je še pristavil, da je Bog ž njim zelo strog, ko mu jemlje celo čast, katero je vkljub svojim napakam vendar le skušal čisto ohraniti. Jaz nisem vedel, kaj mi je verjeti. Nemogoče se mi je zdelo, da bi ne bil nedolžen. Kakor hitro pa sem bil zopet sam, vrnilo se mi je nesrečno moje prepričanje; zdelo se mi je potem, da brat prideva drugim svojim grehom še hinavščino.

Povedal sem Vama uže, da so me čislali v župniji, v kateri sem služil. Moji višji skazovali so mi mnogo sočutja in dobrohotnosti. Župnik me je bil takoj začetkoma oprostil vseh duhovnih opravil, da sem mogel ves svoj čas posvetiti edino le bratu. Nekaj tednov je preteklo in obiskal me je škof. Dokazoval mi je, kako zastoj je ves moj trud, da bi rešil brata; svetoval mi je torej, naj sicer ne odneham takoj, a naj vendar zopet malo po malem začnem opravljati duhovsko svojo službo, in sicer, da se malo raztresem v velikej svojej žalosti in pa, da pokažem slabomislečim, da jaz za svojo osebo nisem izgubil pravice do narodovega spoštovanja in zaupanja. Ta svet mi je bil povelje. Ubogal sem tem raje, ker sem spoznal njega modrost.

Nekega večera (bilo je veliki petek in brat bi bil imel 17 dni pozneje biti sojen) imel sem govor o Kristusovem trpljenju. Misel na brata pred porotniki zjedinila se mi je v duhu z mislijo na Kristusa pred Kajfo in Pilatom: moje srce bilo je žalosti razjedeno in občutil sem strah pred smrtjo na Oljski gori, grozo mučne in sramotne smrti pravičnega. Zgovoren sem bil, ker sem bil presunjen; skoro vsi poslušalci so se jokali, saj sem jokal tudi jaz sam.

Počival sem eno uro, potem pa šel v spovednico. Gospoda vesta, kako tišče koncem ve-

licega tedna k spovednici celo oni, ki se je sicer ogibljejo celo leto: pred mojo jih je bilo cel kup. Naporno delo sem imel. Spovedoval sem dolgo časa neumorno, vsaj reševanje duš je duhovnikova sveta dolžnost. Končno sem mislil, da sem opravil vse. Vzdignil sem se iz spovednice.

Pozna noč je uže bila. Pot si brisaje, šel sem utrujen proti zakristiji, kar me prime za roket mož, ki je do tedaj skrit klečal za stebrom. Rotil me je, naj ga spovem. Dokazoval sem mu, da sem silno utrujen in ga prosil, naj si izbere drugega spovednika, saj navadno ne hodi k meni k spovedi ali pa naj vsaj počaka prihodnjega dne. Odgovoril mi je, da je ptujec v kraju, da ne pozna drugega, da zaupa samo meni, ker sem ga močno ginil s svojim govorom, da ne more ostati do prihodnjega dne brez tolažbe, ker je sam večji grešnik, kot vsi drugi moji spovedanci skupaj. Ker je tako govoril, storil sem svojo dolžnost in šel nazaj v spovednico.

Ni me bil goljufal: Vrsta zločinov, katere je našteval, bila je res grozna. Vse sramotne, ničvredne strasti so se bile menda zjediniile v srcu tega človeka, v katerem ni bilo drugega verskega duha, kot strah pred večnimi kaznimi. Z jedno besedo, bil je kristijan in katolik, kakoršni so roparji v Kalabriji.

(Dalje prihodnjič.)

prevzetjem pokroviteljstva pokazal, da ima velik državniški pogled in mnogo poguma, da se v današnjih časih ni strašil prevzeti tega protektorata. Tega mu katoliki v Avstriji in izven Avstrije ne bodo nikdar pozabili.

Spremembe zistema v Rusiji pač ne bo še tako hitro, kakor so si nekateri krogi domišljevali. Nedavno je ruski državni svet praznoval stoletnico in ruski car je temu najvišjemu ruskemu uradu poslal častitko, v kateri se mu zahvaljuje in ga bodri naj tudi v bodoče „nje govo delovanje voči ljubezen do domovine, do onih načel, katera so Rusijo naredila veliko in vodi naj ga zvestoba do starodavnih temeljev državne oblike.“ To pismo carjevo je razbilo vse sanje, da bi bilo v Rusiji v kratkem pričakovati spremembe državne oblike.

V Južni Afriki. Poročajo, da so bili Angleži pri Hackenvelu v bližini Pretorije tepeni ter so izgubili 43 mrtvih, 159 je ranjenih, ujetih pa 600. Buri so uplenili tudi 6 topov.

Domače novice.

Zmožnost dr. Ferjančiča v pravi luči. Znano je, da so katoliško narodni poslanci vložili predlog za železnico Kranj-Tržič, pa tudi za železnico Trebnje-Št. Janž. Tudi liberalci so vložili predlog za železnico Kranj-Tržič in tisti, ki bere „Narod“ bi mislil, da je vsaj to izvirno delo naših „naprednjakov“ oziroma dr. Ferjančiča. Kaj še! „Napredna“ sposobnost ima tako kratke meje, da se neha že pri takem predlogu. Predlog je slovenskim naprednjakom sestavil baron Schwegel in ta svoj predlog je krstil kot predlog dr. Ferjančičev. Dr. Ferjančič je tako postal predlagatelj za predlog, kojega niti sestavil ni in kojega niti sestaviti ne zna ne. Ali so se katoliško narodni poslanci hoteli podpisati na tako komedijo. Stavili so svoj predlog. Tako je sedaj pojasnjena dr. Ferjančičeva zmožnost. Mi se le čudimo, da dr. Ferjančič ne protestira, ko „Narod“ uganja „švindel“ s tem, da ljudem laže, da je predlog dr. Ferjančičev.

Zakaj dr. Šusteršič ni odstopil. Nekateri liberalci so tako zabiti, da jim še zdaj ne gre v glavo, zakaj dr. Šusteršič ni odstopil. Tem ljudem povemo, da je dr. Šusteršič ostal na svojem mestu, ker ga njegovi volilci niso volili zato, da bi s svojim odstopom napravil liberalcem veselje in ker se vsi njegovi volilci strinjajo v tem, da mnenje Wolfov in drugih takih ljudij, katerih dnevno delo v državnem zboru so psovke, za nobenega resnega poslanca ne more biti merodajno. Dr. Šusteršiča, katerega neomadeževano osebno čast, je zbornica priznala, niso pustili odstopiti njegovi volilci, ki so ga uprav obsuli z zaupnicami. Danes pa naj povemo še nov vzrok, zakaj so liberalci tako jezni, da dr. Šusteršič ni hotel napraviti liberalcem veselja s svojim odstopom, dasi je vedel, da bi bil, če bi bil le hotel, zopet izvoljen še z večjo večino, vsaj si je s svojo delavnostjo pridobil mnogo novih prijateljev. Dr. Šusteršič je ostal! Uvidel je za kaj se gre liberalnim vodjem. Ako bi bil dr. Šusteršič odložil mandat, morala bi se vršiti nova volitev v delegacijo. In tu bi stali nasproti petim katol. narodnim poslanci trije liberalci in dva kranjska nemška liberalna poslanca, skupaj torej tudi pet. Prišlo bi bilo torej do žrebanja in vsled tega ni bilo izključeno, da bi bil morebiti liberalen poslanec postal delegat kranjske dežele. Eventualno bi katoliško narodni poslanci morali paktirati z jedno ali drugo liberalnih kranjskih strank in tako bi bilo vsaj za jedno prihodnjih let mogoče, da bi liberalci postal kranjski delegat. Vsekako: katol. narodni poslanci bi bili, ako bi bil dr. Šusteršič odložil državnozborni mandat, prišli glede na delegacijo v lupo zadrego, ki bi se bila „liberalno“ dala izrabiti! Toda dr. Šusteršič — utrjen po nebrotu zaupnic iz cele dežele — liberalcem usluge ni storil, obdržal je svoj mandat; da, bil je celo tako predrzen, da je šel v delegacijo, ki je vsem kranjskim liberalcem vsaj

za šest let, po človeški pameti soditi, popolnoma zaprta. Gledati morajo liberalci dr. Šusteršiča na odličnem mestu delegata. Umevno je, da to jezi dr. Ferjančiča in druge take ljudi, katerim so se že sline cedile po delegacijah v nadi, da bo dr. Šusteršič storil prenagljen korak in odstopil, a baš ravnokar opisani vzrok, zakaj dr. Šusteršič liberalcem ni storil veselja s svojim odstopom, je tak, da moramo vsi njegovi volilci biti le veseli, da imamo takega poslanca in vodjo, ki tako spretno in hitro spoznava liberalne nakane in jih tudi takoj — prepreči in pobije.

Doslednost „intelligence“ in dr. Šusteršič. „Narod“ večkrat upije, da dr. Šusteršič stranko izkorišča, da ima velikanske dobičke, dočim je le res, da nima prav nobenega dobička, ker bi v Ljubljani kot odvetnik lahko več zaslužil, kakor kot poslanec na Dunaju, vsaj dr. Šusteršič ni tak, da bi bil več v Ljubljani kot na Dunaju — kakor „dela“ dr. Tavčar ampak je kot vesten poslanec na Dunaju vedno pri delu. Liberalci sodijo po sebi, zato očitajo dr. Šusteršiču sebičnost. Liberalcem ne gre v glavo, kako bi mogel kdo brez „profita“ kaj storiti za ljudstvo. Toda zadnjič se je „Narod“ malo ujel. Zapisal je, ko je smešil dr. Šusteršiča, da ima dr. Šusteršič dolg. Sedaj pa vprašamo, kako bi človek, ki bi po „Narodovi“ trditvi stranko izkoriščal, ter delal z stranko velike dobičke, kako bi tak človek mogel imeti — dolgov. Ali se ne pravi lahko tistemu, ki omenjeno nedoslednost trdi v jedni sapi: osel.

Iz Tržiča. Tudi pri nas imamo več požlindranih liberalcev. Ti so vsi vneti in goreči za nedavno izdano nesramno brošuro o žlindri v državnem zboru. — To delo jasno osvetljuje kranjske Wolfovce zlasti Wolfa Nr. 2. — Prav pridno prodajajo naši liberalci to brošuro, s prodajo se posebno odlikuje nek predilniški delavec M. . . . Privoščimo mu to veselje in tudi one novčiče, katere bode pri tem usmiljenem delu „profitiral“. Prebiranje te nespametne brošure ne bo škodovalo nikomur, najmanj pa treznim in pametnim možem. Dobro se je izrazil nek priprošt možak o tej knjižuri: „Začel sem jo brati, a pisana je tako, da mora vsakdo na prvi hip spoznati vse laži, ki so v njej nakopičene. Vrgel sem jo v peč.“ — Taka je sodba priprostega kmetskega moža. — Storitve tudi drugi komur pride v roke, na enak način! Radovedni smo, kaj bode z našo železnico. Z veseljem smo čitali v „Slovencu“, da so se naši katoliško narodni poslanci zavzeli za to stvar. Že davno bi jo bili imeli, ko bi bil storil v tem oziru svojo dolžnost liberalni poslanec dr. Ferjančič. A ta, ki ima menda pred očmi vse druge koristi le ne svojih volilcev, je navadno molčal, ko bi bilo treba govoriti. — Hvaležni smo našim poslancem osobito pa poslancu Pogačniku za njihov trud. Da bi le njih zapričeto delo imelo tudi konečni uspeh.

Razvitje zastave „Kola“. Odbor pevskega društva „Kolo“ v Trstu javlja, da bo slavnost razvitja društvene zastave v nedeljo dne 21. julija t. l.

Občni zbor „Gospodarske zveze“ se je vršil v torek v tukajšnjem „Katol. Domu“. Najvažnejši na občnem zboru so bili predlogi gosp. dr. Kreka, naj bi se zadruga z ozirom na lesno trgovino združile in bi skupaj ustanovile izvozno zadrugo, ki bi posredovala pri prodaji lesa. Tako bi glavni dobiček, katerega sedaj spravijo tuji laški trgovci, ostal našemu kmetu. Izvoljen je bil pripravljalni odbor, ki bo proučeval ustanovitev lesne zadruge.

Poslanec Pogačnik je predlagal s tovariši v drž. zboru, naj vlada takoj dogradi okrajno cesto Škofja Loka-Podbrdo.

Slovenska zmaga. Pri volitvi v okr. zastop Sv. Lenart v Slov. Goricah so iz veleposestva zmagali Slovenci.

Za pogorelce v Gorenji Vasi je cesar daroval iz svoje zasebne blagajne 2000 kron, vlada pa je za sedaj nakazala 10.000 kron. „Slovenec“ tudi jako pridno nabira darove; dež. predsedstvo pa je izdalo poseben poziv za nabiranje darov.

Iz Buzeta. „Il popolo istriano“ napada zopet velezaslužnega sodnika v Buzetu g. Stepančiča.

V zadnjem listu pravi, da se je sodniku gotovo pamet zmešala, ker je naročil za sodnijo nov pečat s hrvatsko-taljanskim napisom, akoravno poprejšnji samo italijanski napis še ni bil popolnoma izrabljen. V prihodnji številki tega lista se bode razpravljalo obširneje radi te gorostasne „krivice“ povzročene pravicoljubnim Italjanom.

Vsprejemanje v ljubljanskem uršulinskem samostanu. Slovesno redovno obljubo je v torek storila novicinja s. Magdalena Roggy. Preoblečene pa so bile gospodične: Friderika Tomec (sestra Berhmana) iz Št. Vida nad Ljubljano; Julija Brodnik (s. Lidvina) iz Sv. Severina na Hrvaškem; Frančiška Grajzar (s. Kajetana) iz Smlednika; Matilda Majdič (s. Felicita) iz Cirknice; Angela Martinčič (s. Justina) iz Ljubljane in Dragica Rupnik (s. Otilija) iz Teharjev na Štajarskem kot novicinke (učiteljice). Za sestri lajiki sta bili preoblečeni: Marija Arhar (s. Doroteja) iz Škofje Loke in Marija Jazbec (s. Lucija) iz Cerkelj pri Leskovcu.

Velika ljudska slavnost. Slovensko del. pevsko društvo „Slavec“ priredi v nedeljo, dne 2. junija veliko ljudsko slavnost na Koslerjevem vrtu Sodeluje sl. „Ljubljanska meščanska godba“. — Začetek slavnosti ob polu 4. uri popoldne. — Vstopnina 50 vin. Za slučaj neugodnega vremena vršila se bode slavnost 9. junija.

Birmanje v Ljubljani. O binkoštnih praznikih je premlil gosp. knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič v stolnici sv. Nikolaja podelil zakrament sv. birme 1614 otrokom.

Smrtna kosa. Umrl je v Zagrebu hrvatski domoljub dr. Andrija Jagatič, superior konventa usmiljenih sester. — V Gorici je umrl P. Friderik Inglič. — V Zg. Polškavi na Štajarskem je umrl č. g. župnik Borsečnik, v Ljubljani pa je umrl zadet od kapi dvorni svetnik g. Merk. — Po zelo dolgem, težkem bolehanju je dne 26. maja na svojem domu v Tibičah pri Dholicu umrl preč. g. vpokojeni župnik dholiški in zlato-mašnik Ant. Pušl.

Velikanski promet je imela o binkoštnih praznikih pošta v Postojnski jami. Oddanih je bilo v treh urah nad 10.000 razglednic.

Toča je pobila na binkoštni ponedeljek ob 5. uri popoldne po občini Trebelno. Nekatere vinske gorice so skoraj vničene. Tudi na fižolu in pesi se škoda močno pozna.

Utonil je mlinar Fr. Pikec z Brezovice, p. d. Malnar, v nekaj korakov od hiše oddaljeni, 15 cm globoki vodi.

Misijon v Gradcu se je pričel 25. maja.

Novo okrajno glavarstvo se ustanovi v Konjicah.

Mrtvega otroka so našli 22. t. m. na pokopališču v Stariloki. Otrok je bil ženskega spola, zavil v dve ruti, vrat pa je imel trdo prevezan z drugo ruto.

Birmovanje v ljubljanski škofiji meseca junija in julija. V šmarijski dekaniji bo birmovanje: nedeljo 2. junija v Šmariji, ponedeljek 3. v Št. Juriju, torek 4. na Kopanju, sredo 5. v Žalni, petek 7. na Lipoglavem, sobota 8. na Polici, nedeljo 9. v Višnji gori, ponedeljek 10. v Zatičini, torek 11. v Št. Vidu. V ribniški dekaniji: nedeljo 23. junija birma in posvečevanje cerkve na Velikih poljanah, ponedeljek 24. pri sv. Gregoriju, torek 25. v Sodražici, sredo 26. v Loškem potoku, četrtek 27. v Dragi, petek 28. na Gori, sobota 29. v Ribnici, nedeljo 30. obisk Nove Štifte; ponedeljek 1. julija v Grčaricah, torek 2. v Dolenji Vasi, sredo 3. julija v Laščah, četrtek 4. v Škocjanu, petek na Robu, sobota 6. obisk podružnic dobrepoljskih, nedeljo 7. v Dobropoljah, ponedeljek 8. julija v Strugah. Nedeljo 16. junija bo posvečevanje župne cerkve v Št. Vidu pri Ljubljani.

Prva dva salezijanska novomašnika rojaka. Salezijanec č. g. Frančišek Povše bode pel svojo prvo novo mašo v svojem rojstnem kraju v Mokronogu na Dolenjskem dne 9. junija t. l.; Salezijanec č. gosp. Janez M. Zamjen, doma iz Mengša, pa bode vsled želje njegovih višjih imel svojo prvo novo mašo na tistem 2. junija, slovesno pa 3. junija t. l. v salezijanski cerkvi v Penango pri mestu Aleksandrija ne daleč od Turina na Laškem.

Imenovanje. Okrajnim solskim nadzornikom za neuške ljudske šole v Ljubljani, ljubljanski okolici, Beli Peči in za meščansko šolo v Krškem je imenovan profesor na tukajšnji realni g. Albin Belar. — Za notarja v Kranjsko Goro pride notarski kandidat g. Iv. Hudovernik iz Mokronoga, za notarja v Tržič pride notarski kandidat g. Jožef Barle iz Slovenske Bistrice, notarski kandidat g. M. Hafner v Ljubljani pa je imenovan notarjem v Senožečah.

Shod katoliškega slovenskega društva za radovljiški okraj se je vršil v nedeljo teden v Gorjah. Predsedoval je g. Vurnik, govorili so pa dež. posl. g. Ažman, g. dr. Lampe in drž. posl. g. Pogačnik, ki je posebno ostro obsodil gonjo proti dr. Šusteršiču. Sprejete so bile soglasno naslednje resolucije: 1.) Društvo najradostneje pozdravlja zidanje bohinske železnice, ker upa, da se vsled tega povzdigneta letovišča na Bledu in v Bohinju in da se sploh ves okraj oživi gospodarsko in obrtno. 2.) Društvo glede postaj in kolodvorov obžaluje, da se ni ostalo pri prvotnem načrtu, kar bi bilo najbolje, ter prosi, da naj se postaje vsaj tako vrede, da bo na Dobravi postajališče, v Spodnjih Gorjah kolodvor za blago in ljudi (in če to ne, vsaj postaja za odkladanje blaga), nad rusko vilo postajališče, na Boh. Beli in na Nomeni zopet velika kolodvora za ljudi in blago. 3.) Društvo želi in prosi, da se pri zidanju železnice v delo jemljejo domači ljudje, kolikor je mogoče, in da se ozira pri potrebi železnine na Kropo in sploh na gorenjske žebeljske kraje. 4.) Društvo odločno zahteva, da se ob nedeljah in praznikih brez posebne potrebe ne bo delalo.

„Almanah“ slovenskih bogoslovcev je izšel. Na našem knjižnem trgu gotovo že dolgo nismo videli tako krasne in po vsebini tako zanimive knjige. Uredil jo je stud. theol. Fr. Grivec. Posebno krasna je naslovna slika (na ovitku), ki jo je narisal bogoslovec Fr. Dobnikar. Cena „Almanahu“ je 2 K 40 h, s poštnino 2 K 60 k.

Tovorni vlak skočil s tira. V nedeljo ob 3. uri zjutraj je med Logatcem in Borovnico skočil s tira tovorni vlak južne železnice, ki je vozil proti Ljubljani. Materijalna škoda je zelo velika, all po sreči se od osovja nihče ni poškodoval. Nesreča se je dogodila tako-le: Vlak je bil sestavljen iz stroja, tenderja, voza za potujoče osobe in 20 tovornih vozov. Na neki točki med Borovnico in Logatcem, kjer se železniška proga nekoliko vzdiguje, odtrgalo se je zadnjih 16 vozov od prednjih in je ta drugi del vlaka nekolič zaostal za prvim, a je kljub temu vsled vstrajnosti premagal mal breg in došel do točke, kjer gre proga precej strmo navzdol. Tu so začeli slednji vagoni vedno hitreje teči, dokler niso zadeli ob prvi del vlaka in se tako večinoma zmečkali in nakopičili jeden na drugega. 30.000 litrov petroleja se je zlilo. Osobe vlaka je takoj postavilo na železniško progo, pred in za vlakom, potrebna varnostna znamenja za druge vlake ter naznanilo dogodivšo se nesrečo logaški in borovniški postaji. Prišli so kmalu železniški inženirji in delavci, kateri so tekom dneva omogočili zopet promet na progii.

Česa si želi liberalna „inteligenca“. „Slovenec“ poroča: „Slov. Narodu“ se vedno slincede, kadar poroča o vspehih protiverske gonje na Francoskem in rad namigava, da bi bilo tudi pri nas treba tako. Kako daleč je prišlo na Francoskem, se vidi iz tega pogodka. Župnik sementrouski Rouanet je šel iz Digesa domov. Pri posestvu nekega Gueranda pa začne okoli njega skakati neki 14leten fantič, mu osle kaže in vpije vanj: „Uvak, kvak, kvak!“ Duhovnik gre mirno dalje. Ko pa sreča mojstra fantalinovega, ga uljudno opozori, naj pokara razposajenega dečka. Liberallec pa začne zmerjati duhovnika, se zakadi vanj in ga začne pretepati. Zdaj se pridrvi še mati dečkova in vpije: „Le po njem, ubij ga, zaženi ga v gnojnico!“ Duhovnik, težko ranjen, se komaj opravi napadalcev in se vrne k župniku v Diges, kjer so ga obvezali. — Tako se zdaj godi na Francoskem. Na to pa delajo zistematično tudi pri nas liberalni listi. Ljudje, ki beró „Rodoljuba“, morajo ravno tako podivjati.

Barnum in Bailey je bil v četrtek v Ljubljani. Priredil je dve predstavi. Vsi obširni prostori za okoli 18.000 ljudij so bili pri obeh predstavah razprodani. V Ljubljani je bilo nad 15.000 tujcev. Zanimivo pri Barnum in Bailey-u je bilo gledati, kako hitro v enem dnevu ogromne svoje stvari popelje iz kraja v kraj in kako v par urah vse pripravi, kar je za predstavo potrebno. Njegove konje in menežarijo je vse občudovalo. Na narodnem premoženju je Barnum in Bailey napravil strašno veliko škodo, ker so ljudje radi njega ogromno zapravili.

Drobne novice. Slovenci so propadli pri obč. volitvah v Teharji pri Celju. Nekateri slovenski kmetje so izdali svoj rod in glasovali za nemčurje. — Petindvajsetletnica obstanka goriškega ženskega učiteljskega se bode slovesno praznovala dne 30. t. m. — Pri obč. volitvah na Vogrskem izvoljeni so samo pristaši katol. narodne stranke. — Stavkati so pričeli pri Kornu v Ljubljani krovci. Zahtevajo 1 uro na dan manj de.a in zboljšanje plače od 10 na 12 gl. na teden. — V četrtek dopoldne je ogenj pri posestniku Svetku v Dobrunji ter posestnikom Jernejcu Lenartu in Viščeku uničil skupaj osem poslopij. — Tujih delavcev je sedaj v Ljubljani 700. — V Račjem pri Mariboru je otvoril ondotni graščak Vinc. Bachier tovarno za špirit in stisnene drože. — Slovenske predstave v tržaški okolici bodo 2. jun. v Barkovljah, 16. jun. v Škednju. — Napredno učiteljstvo ne ustanovi, kakor se je sklenilo na Bledu, samostalnega lista za narodno vzgojo, ampak bode spise o domači in narodni vzgoji vsprejemala „Slovenska zadruga“, ki izhaja v Krškem. — „Popotnik“ se je preselil iz Maribora v Celje. V Mariboru je pustil lepo svoto dolga. — Bolgarsko turistovsko društvo je pristopilo k „Slov. plan. društvu“ kot pravi član ter obljubilo v zameno vse svoje publikacije. — V nedeljo zvečer 26. t. m. opeknel se je Janez Petrc v Dobrunji, ko je gorelo neko poslopje, tako težko, da skoro ne bo okreval. — Pri streljanju z možnarjem v Gorjah se je užgal smodnik in je poškodoval Jožefa Žumerja. Imenovani je tako poškodovan na obeh očesih, da bo težko kedaj še videl. — Ogenj je nastal v Št. Vidu pri Zatičini 28. maja ob pol 5. pop. Zgorela je Lovretova hiša v Starem trgu.

Najnovejše vesti.

Umrli je v Ljubljani slovenska pisateljica gospa Pavlina Pajkova. Iz njenega peresa je poteklo mnogo lepih povestij, pesmij in drugih sestavkov. Blaga gospa bila je sotrudnica tudi našemu listu. Svetila ji večna luč! — Umrli je upokojeni župnik č. g. Jožef Tavšič v Vogrcih. — V Litiji je umrl c. kr. poštar gosp. Ljudevit Treo.

Promoviran je bil včeraj na dunajskem vseučilišču gimn. učitelj na gimnaziji v Kranju g. Leopold Poljanec doktorjem filozofije.

Slovenci na jug. „Slov. plan. društvo“ priredi družbinsko potovanje v Dalmacijo, Črno Goro, Hercegovino in Bosno. Potovanje bo trajalo deset dni. Stroški potovanja so proračunjeni na 240 K za osebo.

Buri. Iz Tarkastada v južni kapski koloniji poročajo: V tem okraju razvijajo Buri novo veliko delavnost. Napadli so že več večjih posestev. Angleži jim dosedaj niso mogli do živega. — General Kruitlinger je s svojim oddelkom presenetil oddelek generala Blooda. Bil se je z Angleži tudi pri Maraisburgu. Buri so zapodili Angleže v beg in jih 41 ujeli.

Razne stvari.

Žid Hilsner v državnem zboru. „Mali Novičar“ piše: V seji poslanske zbornice dne 23. t. m. je krščanski socijalec poslanec Schneider interpeliral vlado zaradi odlašanja justifikacije židovskega morilca Hilsnerja. Vprašal je, kaj to pomeni, da morilec še ni obešen in ali ni morda podkupljen več merodajnih visokih, dostojan stvenikov, da odlašajo z justifikacijo? O tem vprašanju je nastal v zbornici in galeriji velik

brup, nekateri so glasno pritrjevali, drugi zopet kritikovali Schneiderja. Jako značilno za gonilno silo „Slovenskega Naroda“ je pač to, da je ta list katerega poročevalca je znani jud Penižek, interpellanta napadel ter mu očital surovost. Ta list pa ni črnil, besedice o surovosti nemških nacionalcev, izdajalcev Avstrije, teh židovskih lakajev, ko so najsuroveje napadali prestolonaslednika radi njegovega protektorata katoliškemu šolskemu društvu. Jud Penižek seveda imenuje surovost, ako se zahteva kaznovanje židovskega morilca, — gola resnica pa je, da za to afero tiči, bodisi kar hoče. Ako bi bil zakrivil umor — neobrezanec bil bi že najbrže davno na onem svetu, židu Hilsnerju pa ne privoščijo mehkega — Abrahamovega naročja. Ne da se tajiti, da judje poskusijo vse svoje denarne moči predno pustijo, da se juda obesi.

Žid Hilsner in njegovi prijatelji. Judje še vedno upajo, da rešijo smrtne kazni onega groznega tigra v človeški podobi, ki je neusmiljeno zaklal 19letno dekle Ano Hruzovo v Polni in jej odtočil kri kakor stori to mesar z govedo. Res čuditi se moramo, da se je judom opetovano toliko ugodilo, da si poiščejo razna pota, po katerih bi odpeljali Hilsnerja izpod vislice. Tako so našli tudi pot do kasacijskega sodišča, kamor so se pritožili proti obsodbi — to pot zaman! Kajti to sodišče je zavrglo pritožbo proti razsodbi prvotnega sodišča v Pizeku in Hilsner je zopet bliže vislicam. Zanimivo pa je zares, kako hočejo ljudje vkljub dokazanemu umoru Hilsnerjevemu svobodo za človeka njihove Abrahamove krvi. Kaj vse so spravili v boj, da bi dosegli svoj namen! Pisarili so, da Hilsner ni morilec Hruze, marveč njen lastni brat, pisarili so, da judje ritualnega umora ne poznajo, češ, da je na taki človeški podivjanosti dvomil celo papež Klement V., najeli so celo češko liberalnega profesorja Masaryka, da je izdal brošuro itd. vmes pa podkupovali priče, pisali pretilna pisma istim in razširjali take strahovite laži na vse strani, da je bilo že gnjusno Zakaj to? Zato da bi oprali z židovstva madež ritualnega umora v Polni in pa obsodbo vsega kulturnega človeštva. Način, kako so se hoteli judje očistiti madeža, pa je značilen za ta krivičen rod. Povedal je svetu, da se judje smatrajo opravičenim delati s krščanskim ljudstvom karkoli bi jim velevala strast in sovraštvo, ko pa jim potrka na ramo pravica, tedaj pa bi hoteli veljati za nedolžne ljudi prve vrste. Prav v tem židovskem duhu pa delajo tudi vsi oni krogi, v katere je zašel duh židovske vzgoje.

„Inteligenca“. Radi trpinčenja svojega 11letnega otroka se je moral zagovarjati pred dunajskim okrožnim sodiščem vseučiliški docent dr. Makso Dietz, ki ga je skupno s svojo ženo tako mučil, da sosednje stranke niso mogle več poslušati joku in vpitja dečkovega in so vso stvar naznanile sodišču. Sodišče je odredilo, da se deček da v oskrbo tujim ljudem in obsodilo dr. Dietza na 10, njegovo ženo pa na 7 dni zapora. Čudno, da se morejo take brutalnosti zgoditi v hiši vseučiliškega docenta! Vidi se, da izobrazba ne ublaži vsakega človeka in da je tudi med akademiško izobraženimi ljudmi veliko surovosti.

Nevarnost za italijanske naranče. V Londonu se pripravljajo na novo trgovino z narančami. Na otoku Jamaika so začeli gojiti v velikem slogu poljske pridelke, zlasti naranče, limone itd. Do sedaj so pokrivalo svojo potrebo samo severne ameriške države iz Jamajke. Ali sedaj je letni pridelek tako velik, da mora Jamajka resno misliti na nove odjemalce. Zato se nahajajo že agentje v Londonu, da bi upeljali to novo trgovino in ki ponujajo blago ceneje, kakor Italija, kjer je do sedaj Angležka nakupovala robo te vrste za vso svojo trgovino. To bo za Italijo hud udarec, katerega ne bo tako lahko prenesla.

Cuden shod. V Londonu se je vršil shod mož, katere je združila skupna nesreča, da so njih žene — pijanke. Namen shoda je bil, da se ustanovi društvo proti pijanosti udanim ženam, ki so nesreča mnogih družin. Sklenilo se je posredovati, da se bodo mogli možje od pijank

ločiti in da bo pijanstvo žensk zakonito dovoljen vzrok razločitve zakona.

Zabava pri delu. V tvornicah za smodke v New Yorku v Ameriki delajo večinoma delavci iz Španije, ki so v takem delu zelo izurjeni. Ker so pa bili pri delu jako pridni, dovolili so jim gospodarji v vsakem oddelku po enega čitatelja. Čitatelj sedi na mali mizici mej svojimi tovariši in jim čita na glas, najprej novice iz časopisov, potem jim deklamuje važne odstavke iz spisov kakega španskega pesnika. Srečni so ti delavci, ki imajo dobre knjige in dobre smodke!

Človek s kroglo v srcu. Strel v srce povzroča smrt. Le sila redki so slučaji, da bi človek, ki je dobil kroglo v srce, ostal živ. O takem slučaju poročajo iz Amerike. V Cardilonu, v Michiganu, je neki Charles B. Helson že pred štirimi leti dobil pri dvoboju kroglo iz samokresa v srce. Vender je še danes živ. Dolgo niso vedeli, kje da mu tiči krogla. Po iznajdbi Röntgenovih žarkov in na podlagi metode prodiranja z lučjo v neprozorne stvari se je dal Helson zopet preiskati in pogodili so, da je krogla v srcu in da se pregiblje, kakor se gibljejo mišice. Na to seveda ni misliti, da bi mu kroglo odstranili. Živi pa vender le.

Državni zbor.

Dunaj, dne 29. maja 1901.

Po kratkih binkoštnih počitnicah se je zbornica danes ob 11. uri sešla, da nadaljuje svoje delovanje. Čarovnik ministerski predsednik dr. pl. Koerber je vpeljal delovanje v zbornico in to že ni več navadno delovanje, marveč prava dirka se pokaže sem ter tja pri rešitvi najvažnejših vprašanj. Narodna in politična vprašanja so izginila iz zbornice in le gospodarsko stremljenje se kaže na vseh straneh. To je pa ona neprecenljiva moč, ki je zamašila prejšnjim razgrajajem na levi in na desni lačna usta, — in s to močjo je vkrotil dr. Koerber nemirno zbornico. Kaki želji, kaj pozitivnega na gospodarskem polju doseči, in ker se ta želja čestokrat najde slična v sicer politično nasprotujočih se strankah, — ki hrepene po enakem vspehu, tako se najdejo na hip v zbornici zavezniki, ki so bili pred kratkim še hudi nasprotniki, in tako je menjava vedno zunanja slika zbornice. Čisti se nekaka skrivno delujoča sila, in trezno misleči Slovan se mora bati, da bi vse to gibanje ne bilo naperjeno proti avstrijskim Slovanom kot celoti, koja naj se razkroji, da ima nasprotnik Slovanov toliko večjo moč. Videant consules . . .

Začetkom seje minister za bogoslovje dr. pl. Hartl odgovarja na vprašanje poslanca Skene-ja, da je ona slika, koja je Skene grajal kot nedostojno. vlada že kupila leta 1898 za univerzo, ker so jo v to poklicane oblasti priporočale. Toraj bo dobila ona slika pod imenom „Medicina“, koja je grajala gotovo 90 % poznavalcev slikarstva mesto na c. kr. in katoliški univerzi na Dunaju.

Potem je zbornica prestopila na posvetovanje oziroma drugo branje o pregledu zaradi zgradbe kanalov.

Poročevalec dr. Menger popisuje načrt osobito onega dela, ki kaže popravno strug razdirajočim rekam, dokazuje, da se bo v to podjetje sbrani denar, kojega bo vlada brez težkoče nabrala, dobro obrestoval; in želi Avstriji, da bi jej dobri genij pomagal do izvršitve nameravanih zgradb.

Vpisalo se je 59 govornikov za predlog, 47 pa proti predlogu, a govorilo jih bo le malo, ker tega tudi treba ni, saj se stvar za odrom že uravnava, in govori služijo le za zastor.

Prvi govornik je Wolf, kateri je pa obral danes čisto nove, do zdaj pri njemu nezabljive strune. Potegoval se je namreč za kmeta. Govornik se boji, da bi po kanalih ne prišlo rusko žito iz Besarabije in pa slovanska vzajemnost v češko deželo. Boji se tudi, da bi ne dobili pri zgradbi češki tehniki dela in izreka konečno, da je njegovi stranki na tem, da se vsa ta zgradba zavleče. Zaradi tega pa predlaga, da naj se posvetovanje o tej zadevi prekine in izroči deželni zborom v posvetovanje.

V imenu Poljakov izjavi dr. pl. Rapoport da jim je zgradba kanalov prav prišla; — da je to izborna misel vlade in da bodo Poljaki tudi za predlog glasovali, in da želi, da bi zbornica dosledno nadaljevala delo na gospodarskem polju.

Češki agrarec Prašek je govoril proti predlogu, vitez Kúbek pa za predlog.

Predsednik je prekinil zborovanje ob 4. uri popoldne in naznanil, da se bo nadaljevala ob 7. uri zvečer kot večerna seja.

Večerna seja.

Nemški kmetovalec Peschka pove, da vodnih kanalov ni treba, ker še železnice nimajo dovolj dela in se boji, da bo denar, ki se bo porabil za vodne ceste, zgubljen za druge državne potrebe, in da ga bo moral kmet s težkim trudom plačevati.

Mladočeh Kulp pa zagovarja z vso silo zgradbo kanalov.

Ministerski predsednik dr. pl. Koerber pojasnjuje nasproti izraženim bojaznim, da bi po kanalih trpelo kmetijstvo, stališče vlade, in upa doseči, da bodeta kmetijstvo in obrt po kanalih še posebni dobiček imela. Za Avstrijo je zgradba kanalov in uravnava rek in drugih voda neprecenljive vrednosti in zaradi tega priporoča predlog v odobrenje.

Zbornica sprejme predlog, da se nadaljevanje razprave prekine in nastopita le še voljena glavna govornika dr. Lueger, kateri govori za predlog, in pa član češkega konservativnega veleposestva princ Schwarzenberg. Princ Schwarzenberg graja, da se o zakonu, ki je tolike važnosti in ki zahteva toliko milijonov državljankega premoženja, sklepa kar tako hitro, takorekoč ne da bi se o tem temeljito premišljevalo. Govornik zahteva, da naj se uravnava v prvi vrsti reke in potem naj šele se gradijo kanali. To je nekako naravni tok, vse naenkrat graditi t. j. kanale in reke pa skoraj ni izvedljivo in zaradi tega svari govornik še enkrat, da naj se vlada ne prenaagli s tem prevažnim podjetjem.

Zbornica je poslušala mirno govornika, a ko je nastopil zadnji govornik dr. Lueger, so pričeli nemški radikali pod osebnim vodstvom dr. Schönerer-ja pogovarjati se in vpiti, kakor da bi posnemali svoje kmetske razgrajaje pri Jeruzi. Tej družbi sta pristopila znani Malik in pa umirovljeni učitelj Seitz, ki kaže pri vsaki priložnosti svojo mržnjo proti dr. Luegerju. Predsednik grof Vetter je klical razgrajalce brezuspešno na red in dr. Lueger jih je imenoval večkrat z imenom, kojega so zaslužili, t. j. imenoval jih je opetovano „lopove“. Zbornica je bila ogorčena na takem nedostojnem početju, in vse to jim je tudi zbornični predsednik Vetter povedal, a vse je bilo zaman. — Nasprotno se pa tudi dr. Lueger ni pustil motiti in končal je svoj govor, kojemu je sledilo splošno odlikovanje in pritrjevanje zbornice.

Ko je potem v imenu razgrajalcev Berger izjavil, da je nastop veljal le dr. Luegerju in da niso oni hoteli žaliti zbornice, jim je posvetil dr. Lueger z izrekom, da veljajo Schönererjanci le za izdajice države.

Schönererjanci so se konečno umaknili iz zbornice, dr. Luegerja so pa spremili njegovi pristaši z veliko častjo.

Tako so nastopali novi prijatelji in zavezniki kranjskega liberalca dr. Tavčarja, kateri jim pa ni mogel pomagati pri nastopu, ker ga ni bilo v zbornici.

Predsednik je zaključil sejo ob 1/2 12. uri.

Dunaj, dne 30. maja 1901.

Predsednik otvori ob 11. uri sejo in poročevalec dr. Menger odgovarja posamnim govornikom včerajšnje seje in se protivi posebno Wolfovemu predlogu, da naj se posvetovanje o vodnih cestah prekine in vsa zadeva izroči deželni zborom v posvetovanje.

Zbornica odkloni potem Wolfov predlog z veliko večino in prav tako sklene tudi podrobno razpravo o predlogu, koja vpelje zopet poročevalec dr. Menger.

Prvi govornik nemški nacionalec dr. Schreiner nastopa odločno zoper zgradbo

vodnih cesta in to iz vže znanih razlogov t. j. ker se je bati, da bodo po teh cestah ptuje žito vpeljivali in s tem domačega kmeta oškodovali, in potem ker bode veliko denarja v ceste zabitega, ne da bi se obrestoval.

Trgovinski minister dr. Call tolaži zbornico, da se bo denar obrestoval, ker se bode po vodnih cestah otvoril nov promet, ki bode naši državi blagostanje prinesel.

Slovenec dr. Žitnik popisuje revni stan kmeta in povdarja, da vlada ne podpira zadostno kmeta ter zahteva, da naj se povikša letni melioracijski zaklad. Govornik popisuje zgodovino osuševanja ljubljanskega barja in zahteva, da naj se zdaj pri urejevanji rek skrbi za nas in prav iz istega zaklada, kakor se bo zgodilo v drugih kronovinah. Jednako zahteva tudi urejevanje ostalih voda na Kranjskem in vpeljavo vodovodov za one kraje, kjer ni vode niti za človeka niti za živino. Konečno zahteva govornik podpore revnemu kranjskemu kmetu.

Dalmatinec Vukovič priporoča uravnava rek: Krka, Narenta, Citin i. dr. in podpira vladni predlog dokazujoč s številkami o daljavi, koliko bližje in ceneje se bo promet uravnal.

Predsednik prekine potem ob pol štirih sejo, ki se bo nadaljevala ob osmi uri zvečer.

Večerna seja

se je pričela ob 8. uri zvečer v nadaljevanje razprave.

Mladočeh Kaftan hvali zdajno vlado in ministerskega predsednika dr. pl. Körber-ja, da se bode gradenje kanalov izvršilo. Govornik utemeljuje nadalje kot strokovnjak mnenje, da ni mogoče popred reke uravnati, kakor kanale graditi in priporoča z vso silo vladni predlog.

Konservativni veleposestnik dr. pl. Metal je vže v odseku zahteval, da naj se uravnava v prvi vrsti reke in da naj se potem, ko bode to delo končano, gradijo kanali. Govornik utemeljuje ta svoj predlog, ki skrbi tudi za kmeta.

Mladočeh dr. Kaizl razvija zgodovino delovanja za kanale in imenuje kot prvoboritelja Proskovetz-a in dr. Russ-a in se bavi potem z govorom princa Schwarzenberga ter pobija njegove nazore, da naj se v prvi vrsti uredijo reke. Ostali del govora je pa politično barvan, kajti govornik kar hrepene po trdi zvezi z Nemci in kaže na vladni predlog za zgradbo kanalov kot prvi poskus privaditi se občevanji Čehov z Nemci, in kot pravo sredstvo to zvezo trajno utemeljiti. Ta govor je neprijetno dirnil ostale Slovane. Nastopila bo zveza Mladočehov z Nemci pred, kakor si misli ostala zbornica.

(Naš list pripoveduje že celo leto o tej zvezi.)

Princ Schwarzenberg odgovarja dr. Kaizl-u in potem je zbornica sprejela §§ 1—4 vladnega predloga, dr. Metal-ov dostavek pa ni dobil večine.

V razpravo je stopil § 5 predloga.

Dr. pl. Metal in dr. Schreiner utemeljujeta svoje lastne dodatne predloge k § 5; Formanek in Kaspar zahtevata uravnava rek Adler in Eger, dr. Licht pa priporoča zgradbo kanala proti Brnu. Predsednik zaključil sejo ob 1. uri po polnoči.

Dunaj, dne 31. maja 1901.

Nadaljevaje sinočno razpravo nastopata glavna govornika o § 5 Polesini in dr. Stojan.

Lah Polesini se protivi predlogu, ker se kar nič ne ozira na laške pokrajine v Goriški in v Istri. Dr. Stojan, član slovanskega centra, pa zahteva, da naj se uravnava v prvi vrsti reke, da naj da vlada kmetom jamstvo, da jim zgradbe kanalov ne bodo na kvar; da naj vlada ustreže tudi opravičenim željam ostalih kronovin, na koje se zdajni vladni predlog ne ozira, in da naj se pri zgradbah gleda na to, da se nedelje in prazniki po zahtevah katoliške vere praznujejo.

Zbornica je potem sprejela § 5 po vladnem predlogu in tako tudi § 6—12, ko so razni govorniki razvijali svoje misli in med temi tudi Dalmatinec Biankini, kateri je zopet ponavljal svoje zbornici opetovano ponovljene težnje in zahteval, da naj se tudi v Dalmaciji uredi reke,

kakor je v včerajšnji seji že poslanec Vukovič povdarjal.

Zbornica kar drvi kakor bicikliško kolo po bregu navzdol, čarovnik dr. pl. Körber pa občuduje sam sebe.

GLASNIK

Zavarovanje zasebnih uradnikov.

Ministerski predsednik dr. pl. Körber je poslanski zbornici predložil načrt zakona, ki določa zavarovanje zasebnih in nekaterih javnih uslužbencev.

Vlada je s tem načrtom storila velik korak na polju soc. preosnove. Načrt določa:

Zavarovati se morajo vsi zasebni uslužbenci, ki so spolnili 18. leto in dobivajo mesečno ali letno plačo in sicer najmanj po 600 kron na leto; dalje vsi javni uslužbenci, ako njim in njihovim družinam po pogodbi ni zagotovljena pokojnina ali podpora za slučaj bolezni in onemoglosti. Izvzeti so moški, ki so dovršili 50., in ženske, ki so dovršile 40. leto, dalje tudi posli. Dnevna plača pa se ne šteje kot mesečna služba. Dalje so izvzete osebe, ki morajo že v smislu zakona z dne 28. jul. 1889 plačevati v bratovske skladnice, ali ki so že zavarovane za rente, ki vsaj dosežejo v tem zakonu določeno rento.

Vladni načrt razdeli zavarovance v tri vrste. V III. razred postavlja vlada tehnične, upravne in trgovske uslužbence, ki imajo 2400 K ali več letne plače; v II. razred poljedelske in gospodarske uslužbence, učitelje, advokatske in notarske koncipijente, ki imajo na leto 1200 do 2400 kron plače; v I. razred pridejo ostali uslužbenci z letno plačo do 1200 kron. Vštejajo pa se v plačo tudi stanarina in razne priklade, in sicer s 15 do 33%.

Načrt zakona natančno določa rento za slučaj bolezni, za starost in za vdove; dalje podpore za otroke in za slučaj brezposelnosti. Renta za slučaj onemoglosti znaša po načrtu za I. razred 600, za II. razred 900 in za III. razred 1200 K. Renta za starost: I. razred 900, II. razred 1350, III. razred 1800 kron. Vdovska renta: I. razred 300, II. razred 450, III. razred 600 kron. Renta za slučaj onemoglosti se prične z dnem, ko zavarovanec telesno in duševno obnemo; renta za starost pri moških s 65, pri ženskah s 60. letom; renta za vdove, ako je bil uslužbenec vsaj eno leto poročen; podpora za slučaj brezposelnosti znaša dvanajstinsko rento za onemoglost, ako je uslužbenec brez svoje krivde zgubil službo, ako je brez vseh sredstev in tri mesece ne more dobiti nove službe.

Načrt zakona deli prispevke v redne mesečne premije, in sicer za starostne in vdovske rente, ter v priklade za druge zavarovalnine in podpore. Premije znašajo: Za I. razred delodajalci na mesec 4,5 K, zavarovanec 3 K; za II. razred delodajalec 6,75, zavarovanec 6 K; za III. razred delodajalec 9 K, zavarovanec 9 K. Za pokritje pokojnin je torej treba povprek 13,5% letne plače; 8,75% odpade na redne prispevke (premije), 4,75% na priklade. Te priklade bodo morali plačevati le delodajalci.

Sedež te zavarovalnice bode na Dunaju, podružnice v raznih deželah.

Delavske drobtine.

Bolniška blagajna vevške papirnice. Računski odsek za upravno leto 1900. Število udov dne 1. jan. 1900 368 mož in 341 žen, skupaj 709, dne 1. jan. 1901 403 mož in 330 žen, skupaj 733. Zbolelo je 237 udov z 375 boleznimi nakar odpade 6378 bolniških dni, zraven pride še 11 porodov z 320 bolniških dni, skupaj 6698 bolniških dni, za katere se je plačalo bolniške podpore in za porode 5407 K 16 v. Umrlo je 9 udov, za pogrebe istih se je plačalo 234 K. — Od 1. jan. do 31. dec. 1900 je bilo: Dohodkov. Prispevki udov 9559 kron 16 v, prispevki delodajalcev 4779 kron 50 v,

kazni 33 K 72 v, obresti 1003 K 70 v, odobrenje rente 51 K 15 v, razlika zdravilnega računa 9 v, rezervni fond 31. dec. 1899 25.131 K 50 v, vsota 40.558 K 82 v. Izdatkov. Bolniška in porodna podpora 5407 K 16 v, stroški zdravnika 2850 K, izdaje za zdravila 2472 K 98 v, stroški bolnišnice 374 K 40 v, pogrebi 234 K, pošiljanje voza za zdravnika 202 K 34 v, rezervni fond 31. dec. 1900 29.017 K 94 v, vsota 40.558 K 82 v. Premožanje: Aktivno. Gotovine z 31. dec. 1900 595 K 70 v, hranilne vloge z obrestmi 28.422 K 24 v, skupaj 29.017 K 94 v. Pasivno. Današnji rezervni fond skupaj 29.017 K 94 v.

Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trziču je ponavljalo binkoštno nedeljo 26. maja na željo občinstva predstavi „Vedeževalka“ in „Kmet Herod“. Še mnogo bolje nego prvič so igralci pogodili svoje vloge. Tudi pevske tečke so se izvršile vrlo dobro pod vodstvom spretnega g. pevovodje. Občinstva je bilo tudi takrat veliko, kar kaže, da ima društvo še mnogo dobrih prijateljev v Trziču kljub raznim nasprotstvom. Opazili smo tudi več tujih gostov, ki so se v vseh točkah pohvalno izrazili. — Le tako naprej! — V ponedeljek pa je napravilo društvo izlet k sv. Ani kjer se je vršila prosta zabava s petjem na vrtu gosp. gostilničarja Ankele. — Vkljub precej neugodnemu vremenu, je bilo število izletnikov povoljno.

Jesenice. Notico v „poslanem“ Kopaču je v toliko pojasniti, da je Kopač kakim 50 mokrščem kvasil svoje neslanosti in njim vlijal pogum v želodec, češ, da morajo biti kot kozli. Te otrobe so celo njihovim želodcem suho teknilo in pravijo, da jih ne marajo več jesti, ker ne marajo, da bi jim potem drugi kazali — rožičke in se jih ogibali zaradi — čudnega duha.

Iz Vevč. Gospod urednik! Ste li Vi kedaj že slišali, da je brat bratu odrekel pomoč, delavec sam sebi odrekel podporo? Gotovo ne! Vidite, pa svet se dandanes suče in tukaj v Vevčah se poleg tega še kadi, tako, da je marsikaterega glava vsa zmešana od vrtenja in do cela osmojena od dima. Ali se sedaj še kaj čudite, če lazijo pri nas ljudje, ki zapuščajo svoje brate, ki odrekajo sami sebi podporo? Hočemo Vam povedati, kako je to bilo, samo to Vas še prosim, če je Barnum & Bailey poprašal za prav posebne in zanimive spake iz delavskega stanu, le pišite nam, precej mu jih pošljemo cel kurnik. Mej delavstvom je že dalj časa vrelo, kaj je vender z bolniško blagajno. Splošna želja je bila, naj bi vender delavec dobival podporo dalj kot 20 tednov. Dobro! Vodstvo skliče zbor in prišli so možje, seve tudi taki, ki so pod nosom rudeči. Zborovanje se prične in jeden „črni“ meni, naj bi se delavcu dajala podpora dalj kot 20 tednov, in če potreba, naj se prispevek v bolniško blagajno zviša od 2 na 3 vinarje pri kroni. Ali ni bila ta misel pametna? Te vinarčke človek že pogreša, če je zdrav, da bi bil le preskrbljen, kadar potrka bolezen. Človek bi mislil, da je demokrate srečala vender že pamet, odkar so si na Friškovcu z vrčki glave oklestili in si napravili luknje do možgan. Pa sam ne vem, ali se je že vse zarastlo, ali so pa tako hude hraste po teh buticah, jeden demokrat se precej zadere: Kaj? Še več naj plačujemo? Še to naj so doli zbijajo, kar zdaj plačujemo! Lop! „Črni“ se bili udarjeni in pokopali so ta predlog z demokratsko bando. Tako, sedaj je rešena domovina! Živijo, vevški mokrač! Sedaj ste pokazali, kaj ste! Za delavce vam je toliko mar, kakor dobrunjskemu Pepetu! Prvi prizor te žaloigre je minul in mokrač so se veselili lavorik, katere so prinesli iz boja. Pa kmalo so šli zopet v ogenj! Delavec je stavil predlog, naj se nastavi za tovarniškega zdravnika zopet dr. Divjak, kar edino je pametno in dobro. Da bi bili Vi gospod vedeli, kako je završalo po onih glavah (katere so prazne in luknjaste od Friškovca sem, zato tako buči). Kaj? Divjaka? O tega pa že ne! Nikoli! Zakaj pa ne? Nikoli, zato ker s farji drži! Ali ste slišali Vi gosp. dr. Divjak! Vi ste očiten grešnik, mračnjak, nazadnjak, prav za nič, — zato ker s farji držite! Spokorite se in prosite fotra mokračev odpuščanja, potem bote morebiti smeli dihati! Samo takrat ste dobri, če kak demokrat potrebuje hitre zdravniške pomoči, o

takrat pa! O zaslepljeno ljudstvo! Koliko dobrega je storil ta blagi gospod mej ljudstvom, dvakrat v tednu je obiskoval bolnike na domu. In sedaj? Enkrat pride zdravnik na dom, a potem se pišejo bolniku zdravila kar iz tovarne ven, da bi ga zdravnik osebno obiskal, to je preveč! Pa teh razmer ni zakrivil zdravnik, ampak bolniška blagajna, ki plačuje sedaj zdravniku pot le do tovarne; Bogu bodi potoženo, da nekateri nočejo spoznati, kam tira ubozelega delavca „so djal dejmo krast-ija“. Kedaj se bo pa jelo daniti v Vevčah? Kar so delavci v družih deželah zavrgli, to vzame naš delavec; nazore, ki so jih drugod izbacnili, sprejme on. Pa zakaj? Viditi je nekaj mož — pa silno malo — ki prisegajo na mokrško stran, ki imajo z duhovnom opraviti trikrat v življenju, ko ga krsti, poroči in pokoplje, pa pri vsem tem trdijo, da so dobri, verni katoličani, zvesti sinovi svete cerkve! Vse vevške tovarne naj bi plesale, kakor oni godejo. O ne! Ljudstvo v vevških tvornicah pokaži, da si verno! Zahtevaj preosnovo bolniške blagajne po načelih krščanske ljubezni, in to ne čez pol leta, ampak takoj sedaj, zapomnite si, takoj sedaj. Poglejte k bolnikom in videli boste, kaj so učinili oni, ki so snedli revežem bolniško podporo! Sram jih bodi! Čudno je, da sam gospod vodja, kateri res skrbi za delavce, ne poseže vmes! Saj ve, kako krvavo je potrebna prememba pravil bolniške blagajne! Jeden ukaz gospod vodja, in stotine dobrih, vernih delavcev Vam bode iz srca hvaležno. Pomagajte Vi! Čemu imeti v blagajni 29.019 kron, mej tem ko oni, ki so jih vplačali, bedo in pomanjkanje trpe. To je pa tudi javna skrivnost, da ni bolj nezdravih tovarn, kakor so papirnice. Dajte delavcu zopet dr. Divjaka nazaj! Verno vevško delavstvo hoče tudi vernega zdravnika! Vi pa g. Divjak, ostanite to, kar ste bili dosedaj, in vedite, da vas spoštuje in Vam tudi zaupa pošteno in dobro vevško delavstvo, in da si poleg delavcev tudi marsikateri drugi želi, „da bi se zopet ta stari dohtar okoli vozili.“ Vam pa g. urednik povem še nekaj na uho! Mokrač so ustanovili svojo bando, pa precej v začetku so imeli smolo. Gosp. vodja jim je rekel, da bo le igrala, kadar bo on dovolil. Gospod vodja, jaz Vam pa nekaj povem — oprostite — tudi takrat, kadar bote Vi hoteli, ne bo igrala. Vidite, se je zgodilo tako, kakor kralju v osrčju Afrike, naročili so godala, potem so pa mislili, da je dosti, če se le notri piha, pa že gre! Pa še nekaj! Trompete tudi niso prav narejene! Igralci imajo vedno suba grla, trompete pa nič moče. Pozabili so namreč v vsako vdlati frakl, ki bi se mehanično sam napolnjeval in poživil igralca, kadar bi bilo potreba. Saj tako se je zdelo nekaterim, ko so pri Franeku suhe gobe pojili. Da ste mi zdravi gospod urednik; vedno Vaš Naš.

„Viteški križ dela“ je ustanovil laški kralj. Kralj je že podpisal dotični dekret.

Židovska krutost. Ostuden dokaz židovske krutosti prinašajo dunajski antisemitski listi. Ondi je namreč tožil pred sodiščem neki jud Samuel Stern neko šiviljo, ki mu je robila robce in drugo za trgovino. Šivilja je namreč zastavila nekaj robcev in to je dalo židovski hijeni povod, da je tožil. Pred sodnijo pa je bila šivilja popolnoma oproščena in žid je odnesel še daljši nos kakor onega, ki je imel poprej. Šivilja je namreč pred sodiščem izpovedala, da mora delati po 36 ur zaporedoma, a jud jej plača za to — čujte: trideset novčičev! Torej niti en novčič za jedno uro dela! Šivilja je med solzami tožila, da ne more živeti ob tako bornem zaslužku in ker jej je še mati bolna, morala je zastaviti robce. Sodniki so se zgražali nad zversko krutostjo žida in so ubogo šiviljo jednoglasno oprostili. Žid je revici seveda takoj odzvel ves zaslužek. Tako delajo židovski trgovci z ubogim krščanskim ljudstvom, potem ni čuda, ako prodajajo vse tako ceno in konkurirajo krščanskim tvrdkam. A na tem židovskem blagu se drži nebroj solza ubogih žrtv židovske krutosti, vzdihov béde — in krščanske krvi! Vsakdo, ki vse to pomisli, se mora z studom obrniti od židovskih prodajalnic kaj še, da bi delal za iste reklamo! Ker smatrajo nekateri judje krščanska dekleta pa še celo za svoje klavne žrtve potem ni čudo, da se jim ne smilijo tudi uboge šivilje.